

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Marina Novak

JEZIČNE IGRE U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA
DIPLOMSKI RAD

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni učiteljski studij

Marina Novak

JEZIČNE IGRE U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Metodika hrvatskoga jezika

Mentorica: doc. dr. sc. Valentina Majdenić

Studentica: Marina Novak

Matični broj: 0267025922

Modul: Razvojni (A)

Osijek, rujan 2017.

SAŽETAK

Jezik, kao sredstvo izražavanja, temelj je svim ostalim područjima i predmetima tijekom obrazovanja, a ovladanost jezikom je temelj za učenje tijekom cijeloga života. Jezik koji se usvaja je materinski jezik, a usvaja se spontano, u prirodnom djetetovom okruženju te njime osoba najbolje vlada u komunikaciji. On je osnova za intelektualni i moralni razvoj pojedinca te njegovo napredovanje u osobnomu životu i u široj zajednici. Svrha učenja hrvatskoga jezika trebala bi se odnositi na razvoj izražajnih komunikacijskih sposobnosti. Polaskom u školu kod djeteta nije razvijeno apstraktno i logičko mišljenje potrebno za razumijevanje lingvističkih suodnosa i zakonitosti. Svaka komunikacijska situacija, kao i igra, osmišljene su u skladu s osnovnim didaktičkim načelima primjerenosti, zanimljivosti, životnosti, postupnosti i sustavnosti. Igra u nastavi znači povećanje motivacije i interesa učenika, izaziva njihovu pažnju, povećava koncentraciju, traži aktivno sudjelovanje, čini učenje zanimljivijim od tradicionalnih metoda poučavanja, što naposljetku rezultira značajnim uspjehom (napretkom) u učenju. Dani su primjeri za osam priprema za nastavne sate hrvatskoga jezika s naglaskom na izvedbu jezičnih igara u različitim nastavnim sadržajima.

Ključne riječi: hrvatski jezik, jezične igre, nastava, komunikacijske vještine

SUMMARY

Language as mean of expression is a foundation for all other areas and subjects during education, and mastery of language is foundation for a lifetime learning. Language that is learnt is a mother language and it is learnt spontaneously in child surroundings so the person is best in that communication. It is basis for intelectual and moral development of individual and his advancement in personal life and in larger community. The purpose of learning Croatian language should refes to development of communication skills. When child is begining his formal education he does not have developed his abstract and logic oppinion that is necessary for understanding linguistic rules. Every communicational situation, like a game, is designed in harmony with primary didactic principals of adequacy, curiosities, gradualism and systematic. Game in teaching means encreasing motivation and interest of a learner, causes their attention, increases concentration, searches for active participation, it makes learning more interesting unlike traditional methods of teaching, which at the end results significant success in learning. It is given examples for eight preparations for clases of Croatian language with accent on performance language games in different teaching contents.

Key words: Croatian language, language games, teaching, communication skills

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. JEZIK	2
3. NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA OSNOVNU ŠKOLU	5
3.1. Hrvatski jezik u Nastavnome planu i programu za osnovnu školu	6
4. NACIONALNI OKVIRNI KURIKULUM	8
5. GOVOR.....	11
6. IGRA	12
7. JEZIČNE IGRE	14
8. PRIPREME ZA NASTAVNE SATE HRVATSKOGA JEZIKA	15
9. ZAKLJUČAK	39
10. PRILOZI.....	40
11. LITERATURA.....	49

1. UVOD

Nastava hrvatskoga jezika i jezičnoga izražavanja temelji se još uvijek na tradicionalnom učenju/poučavanju. Cilj suvremene nastave hrvatskoga jezika jest stjecanje komunikacijske kompetencije, odnosno osposobljavanje učenika za praktičnu jezičnu uporabu. Kao što su mnoga istraživanja pokazala, igra u nastavi znači povećanje motivacije i interesa učenika te aktivno sudjelovanje u nastavi hrvatskoga jezika.

Diplomski rad donosi pregled i osvrt na literaturu koja se bavi jezičnim igrama u nastavi hrvatskoga jezika. Nakon teorijskog dijela slijede primjeri jezičnih igara integrirani u pripreme za nastavne sate hrvatskoga jezika. Cilj je pokazati kako se jezične igre mogu integrirati u bilo koji dio te u bilo koji tip nastavnoga sata u svrhu razvoja komunikacijskih vještina na kreativan način.

Proučavajući literaturu, primjećujem kako je prisutna svijest o poučavanju jezika u svrhu razvoja komunikacijskih sposobnosti, no smatram kako navedena problematika nije u potpunosti razrađena.

2. JEZIK

Jezik je prosljedovni sustav govornjivih znakova. Dakle dvije su posebnosti jezičnoga znaka za razliku od bilo kojega drugoga – prosljedovnost i govornost. Prosljedovnost ili tradicijskost kazuje da je jezični znak društven na način da ga ljudi predaju jedan drugomu među suvremeniciima i među naraštajima (lat. tradere = predati, uručiti). Drugo, jezični znak ne mora biti uvijek izgovoren, ali mora uvijek biti izgovornjiv. (Babić, 2007)

"Jezik je osnovno komunikacijsko sredstvo u svim područjima ljudskoga života, on je organiziran sustav koji služi sporazumijevanju među pripadnicima jedne jezične zajednice." (Pavličević-Franić, 2005:87)

Jezici kojima čovjek govori mogu se podijeliti na jezike koji se usvajaju i na jezike koji se uče. Jezik koji se usvaja je materinski jezik. Usvaja se spontano, u prirodnom djetetovom okruženju, te njime osoba najbolje vlada u komunikaciji. Sposobnost usvajanja jezika određena je genetski, ali isto tako čovjek mora zadovoljiti različite psihofizičke, socijalne i lingvističke preduvjete. Svrha usvajanja materinskog jezika je ostvaraj komunikacije i socijalizacija u okruženju i društvenoj zajednici. (Pavličević-Franić, 2005)

"Hrvatski je jezik, za razliku od drugih jezika, slavenski jezik kojim govore Hrvati između sebe u svojim zajednicama." (Babić i sur., 2007:23)

Hrvatski jezik u užem smislu je zajednički ili opći jezik svih današnjih Hrvata. Ono što ga čini prepoznatljivim jest njegovo tronarječno jedinstvo, njegova ča-kaj-što konfiguracija (čakavsko, kajkavsko i štokavsko narječje). (Babić i sur., 2007)

Jezik, kao organizirani sustav znakova i pravila, može se ostvariti u usmenom i pismenom obliku. Govor i pismo dio su iste jezične djelatnosti koji služe slanju i primanju informacija. Govoreni jezik temeljni je oblik sporazumijevanja. Usvaja se spontano. Glasovi su jedinice govorenoga jezika koje služe izražavanju. Hrvatski standardni jezik ima 32 glasa. Govoreni jezik ima važnu ulogu u društvu jer je on osnovno sredstvo sporazumijevanja. Pisani jezik je sustav grafičkih znakova kojima se bilježe izgovoreni glasovi. Hrvatsko pismo je latinica. Grafijski sustav hrvatskoga jezika ima 30 slova. I govoreni jezik i pisani jezik temelje se na usustavljenim pravilima i normama kako bi uspješno ostvarili svoju komunikacijsku funkciju. Kultura izražavanja određena je poznavanjem zakonitosti nekoga jezika. U usmenoj i pisanoj komunikaciji ostvaruju se leksička, gramatička i stilistička norma. (Pavličević-Franić, 2005)

"U hrvatskim obrazovnim ustanovama poučava se i uči standardni idiom. Standardni je idiom psihološki, sociološki i funkcionalno različit od organskog idioma. On, najčešće, nije spontan i svjesno je kontroliran, s razrađenom metajezičnom svijesću. U usvajanju standardnog idioma bitno je poticati komunikaciju i težiti podizanju razine jezične kulture. Škola mora uvažiti činjenicu da uz standardni, postoji i organski idiom, te bi se trebala voditi načelom: što ranije dob, više organskog govora, a standardni govor dolazi uz posebne sadržaje kao što su priča, igrokaz, recitacija i sl. Standardni jezik usvaja se osobnim svjesnim djelovanjem, ali i usmjerenim djelovanjem odgojno-obrazovnih ustanova. (Vodopija, 2006)

"Jezična se kultura njeguje i organskim i standardnim idiomom, odnosno osvješćivanjem o njihovu supostojanju i razlikama. Ali toga moraju biti svjesni kako i oni sudjeluju u podizanju jezične kulture. A jezična, pak, kultura dio je opće kulture. Hrvatski se uči govoreći hrvatski." (Vodopija, 2006:24)

Standardni jezik je jedinstveni općeprihvaćeni jezik svih pripadnika iste jezične zajednice. On je normiran te se koristi u službenim komunikacijskim situacijama. U odnosu na standardni jezik, razgovorni jezik razlikuje se svojom pojavnošću te se njime služimo za sporazumijevanje u svakodnevnim životnim situacijama. *Razgovorni jezik* je sastavni dio svakoga jezika, najčešće se uči nesvjesno, a odlikuje ga slobodniji izraz te različitost. U svakodnevnoj komunikaciji ostvaruju se jezične podrazine. Supstandardni idiomi hrvatskoga jezika su žargonizmi. Žargonizme obilježava: pripadnost nekome narječju, poseban leksik, utjecaj stranoga jezika i odstupanje od standardnojezičnih normi. *Narječja ili dijalekti* su podsustavi standardnoga jezika koji se govore na određenom području. Hrvatski jezik ima tri narječja: štokavsko, kajkavsko i čakavsko. Narječja imaju svoja posebna obilježja, podnarječja i mjesne govore. Sva tri narječja imaju jednak položaj u odnosu na standardni hrvatski jezik. Štokavsko narječje nije identično standardnom jeziku. Hrvatski jezik temelji se na svim narječjima. Svi pojavni jezični oblici imaju pravila i norme po kojima se prepoznaju. Razlika između standardnog jezika i mjesnih govora je u tome da se mjesni govori ostvaruju na pojedinom području, a standardni jezik je jedinstven za cjelokupan jezični prostor jednoga naroda. (Pavličević-Franić, 2005)

3. NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA OSNOVNU ŠKOLU

"Obvezni nastavni plan i program programski je dokument koji donosi država ili neki drugi vlasnik škole. Sadrži ciljeve i okvirni sadržaj obrazovanja u konkretnoj vrsti škole i pojedinačnoj školi (osnovna škola, gimnazija, srednje stručne škole i sl.)" (Bežen, 2008:250)

U organiziranom odgojno-obrazovnom procesu nastava se izvodi na temelju odgojno - obrazovnog programa. Odgojno-obrazovni program je pisani dokument kojega proglašava mjerodavno tijelo neke države te su u njemu konkretizirani odgojno - obrazovni ciljevi određenog društva ili škole, izraženi u obliku programskih sadržaja koji su u školskom sustavu raspoređeni prema ishodima učenja i dobi učenika. (Bežen, 2008)

Osnovne škole u Republici Hrvatskoj nastavu izvode prema Nastavnome planu i programu za osnovnu školu. Nastavni plan propisuje broj sati za pojedini predmet u okviru programa te obveznost, a nastavni program se odnosi na cjeloviti sadržaj neke vrste škole, strukturalno je uređen što znači da određuje širinu, dubinu i slijed poučavanja nekog sadržaja. (Bežen, 2008)

Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS) uveo je nov pristup poučavanja u osnovnoj školi. Cilj Nastavnoga plana i programa za osnovnu školu je poboljšanje rada u osnovnoj školi. (HNOS, 2006)

"Poboljšanje je usmjereno na rasterećenje gradiva u svim nastavnim predmetima, osuvremenjivanje odgojno-obrazovnih sadržaja, predmetno i međupredmetno povezivanje sadržaja na horizontalnoj i vertikalnoj razini, na uravnoteženu raspodjelu po razredima, preciznije uobličenje odgojno-obrazovnih ciljeva i zadaća prema razvojnim razinama učenika. (HNOS, 2006:7)

Pod nastavnim planom podrazumijeva se školski dokument u kojem se u obliku tablice propisuju odgojno-obrazovna područja, odnosno nastavni predmeti koji će se proučavati u

određenoj školi, zatim redoslijed proučavanja tih područja ili predmeta po razredima te tjedni broj sati za pojedino područje ili predmet. (Težak, 1996)

3.1. Hrvatski jezik u Nastavnome planu i programu za osnovnu školu

Hrvatski jezik najopsežniji je predmet osnovnoškolskoga obrazovanja te obuhvaća četiri predmetne sastavnice: hrvatski jezik, književnost, jezično izražavanje i medijsku kulturu. Svaka od četiriju predmetnih sastavnica pridonosi osposobljavanju učenika za jezičnu komunikaciju u svim priopćajnim situacijama karakterističnima za njihovu dob. (HNOS, 2006)

"Temeljni je cilj nastave hrvatskoga jezika osposobiti učenike za jezičnu komunikaciju koja im omogućuje ovladavanje sadržajima svih nastavnih predmeta i uključivanje u cjeloživotno učenje." (HNOS, 2006:25)

Svrha nastave hrvatskoga jezika jest naučiti učenike hrvatski osjećati, hrvatski misliti, hrvatski govoriti, hrvatski pisati i hrvatski djelovati. (Težak, 1996.)

"Nastava hrvatskoga jezika omogućuje učenicima stjecanje znanja, vještina, sposobnosti, stajališta, vrijednosti i navika koje pridonose njihovu osobnomu razvoju i omogućuje im aktivno sudjelovanje u društvu." (HNOS, 2006:25)

Ostvarivanje svrhe i zadaće nastave hrvatskoga jezika uključuje ovladavanje standardnim jezikom i pridonosi razvoju jezično-komunikacijskih sposobnosti pri uporabi govornoj i pisanoj uporabi jezika u svim funkcionalnim stilovima. Komunikacija se ostvaruje razmjenjivanjem poruka. Strukturalna i sadržajna složenost jezičnih poruka kojima su učenici izloženi mora biti primjerena razini njihovih jezično-komunikacijskih sposobnosti. (HNOS, 2006)

"Zadaće svih sastavnica nastavnoga predmeta određene su s obzirom na to kako pojedina sastavnica pridonosi ostvarivanju temeljnoga nastavnoga cilja.

Zadaće nastavnoga područja hrvatski jezik:

- osposobljivanje učenika za uspješno snalaženje u svakodnevnim priopćajnim situacijama;
- ovladavanje jezičnim sredstvima potrebnim za uspješnu komunikaciju;
- osvješćivanje potrebe za jezičnim znanjem;
- suzbijanje straha od jezika;
- osvješćivanje razlika između standardnoga jezika i zavičajnih idioma;
- postupno usvajanje hrvatskoga jezičnog standarda

Zadaće nastavnoga područja jezično izražavanje:

- razvoj sposobnosti izražavanja doživljaja, osjećaja, misli i stavova;
- stvaranje navika uporabe pravogovornih (ortoepskih) i pravopisnih (ortografskih) norma;
- ostvarivanje uspješne usmene i pisane komunikacije.

Zadaće nastavnoga područja književnost:

- spoznavanje i doživljavanje, tj. primanje (recepcija) književnih djela;
- razvijanje osjetljivosti za književnu riječ;
- razvijanje čitateljskih potreba;
- stvaranje čitateljskih navika;
- osposobljivanje za samostalno čitanje i primanje (recepciju) književnih djela.

Zadaće nastavnoga područja medijska kultura:

- osposobljivanje za komunikaciju s medijima: kazalištem, filmom, radijem, tiskom, stripom, računalom;
- primanje (recepcija) kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije;
- osposobljivanje za vrjednovanje radijskih i televizijskih emisija te filmskih ostvarenja." (HNOS, 2006:25)

4. NACIONALNI OKVIRNI KURIKULUM

"Nacionalni okvirni kurikulum predstavlja osnovne sastavnice predškolskoga, općega obveznoga i srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja, uključujući odgoj i obrazovanje za djecu s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Nacionalni okvirni kurikulum temeljni je dokument u kojemu su prikazane sastavnice kurikulumskoga sustava: vrijednosti, ciljevi, načela, sadržaj i opći ciljevi odgojno-obrazovnih područja, vrjednovanje učeničkih postignuća te vrjednovanje i samovrjednovanje ostvarivanja nacionalnoga kurikulumu." (NOK, 2010:11)

"Temeljne su sastavnice Nacionalnoga okvirnoga kurikulumu:

- društveno-kulturne i odgojno-obrazovne vrijednosti
- ciljevi koji izražavaju očekivana učenička postignuća tijekom odgoja i obrazovanja odgovarajući na pitanja: koja znanja svaki učenik treba usvojiti te koje vještine, sposobnosti i stavove treba razviti
- načela kao smjernice odgojno-obrazovne djelatnosti .
- metode, sredstva i oblici rada .
- odgojno-obrazovna područja kao temeljni sadržaj .
- ocjenjivanje i vrjednovanje učeničkih postignuća i škole." (NOK, 2010:13)

Nacionalni okvirni kurikulum (u daljnjem tekstu: NOK) je izrađen s namjerom da se sve sastavnice sustava smisleno povežu u jednu međusobno povezanu cjelinu. Prelazak na kompetencijski sustav i usmjerenost na učenička postignuća temeljna su obilježja NOK-a. NOK je temelj za izradu nastavnoga plana i programa, školskog kurikula te pridonosi planiranju i organiziranju rada škola. Donosi se usuglašeno na nacionalnoj razini, pruža najširi okvir odgojno-obrazovnoga djelovanja i odgojno-obrazovnoga procesa i podliježe promjenama primjenom vanjskoga vrjednovanja i samovrjednovanja. (NOK, 2010)

"Vrijednosti kojima Nacionalni okvirni kurikulum daje osobitu pozornost jesu: znanje, solidarnost, identitet te odgovornost." (NOK, 2010:14)

NOK propisuje i neke odgojno-obrazovne ciljeve: osigurati sustavan način poučavanja učenika, poticati i unaprjeđivati njihove sposobnosti i sklonosti, razvijati svijest učenika o očuvanju materijalne i duhovne povijesno-kulturne baštine, promicati i razvijati svijest o hrvatskomu jeziku, sustavno njegovati hrvatski standardni (književni) jezik u svim razinama odgojno-obrazovnog sustava, odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima te pravima i obvezama djece, osposobiti ih za življenje u multikulturnom svijetu, osigurati učenicima stjecanje temeljnih i strukovnih kompetencija, osposobiti ih za život i rad u promjenjivu društveno-kulturnom kontekstu, poticati i razvijati samostalnost, samopouzdanje, odgovornost i kreativnost učenika te osposobiti učenike za cjeloživotno učenje. (NOK, 2010)

Odgojno-obrazovni ciklusi su odgojno-obrazovna razdoblja učenika koji čine neku cjelinu, obuhvaćaju nekoliko godina školovanja, imaju zajedničke odgojno-obrazovne ciljeve i temelje se na razvojnim fazama učenika. NOK propisuje četiri odgojno-obrazovna ciklusa: prvi ciklus (I.,II.,III. i IV. razred osnovne škole), drugi ciklus (V. i VI. razred osnovne škole), treći ciklus (VII. i VIII. razred osnovne škole) i četvrti ciklus (I. i II. razred srednjih strukovnih i umjetničkih škola i sva četiri razreda gimnazije). Ti ciklusi služe za uvažavanje interdisciplinarnih tema i za uvažavanje učenikova angažiranja u školi i kod kuće vodeći se načelima međusobne povezanosti i smislene usklađenosti te jasnim opterećenjem učenika tijekom određenog odgojno-obrazovnog ciklusa. (NOK, 2010)

"Nacionalni okvirni kurikulum uključuje ova odgojno-obrazovna područja:

- jezično-komunikacijsko područje
- matematičko područje
- prirodoslovno područje
- tehničko i informatičko područje
- društveno-humanističko područje
- umjetničko područje
- tjelesno i zdravstveno područje." (NOK, 2010:30)

"Osnovna je svrha jezično-komunikacijskoga područja omogućiti učenicima stjecanje znanja, razvoj vještina i sposobnosti te usvajanje vrijednosti i stavova povezanih s jezikom, komunikacijom i kulturom." (NOK, 2010:30)

Jezik, kao sredstvo izražavanja, temelj je svim ostalim područjima i predmetima tijekom obrazovanja, a ovladanost jezikom je temelj za učenje tijekom cijeloga života. On je osnova za intelektualni i moralni razvoj pojedinca te njegovo napredovanje u osobnomu životu i u široj zajednici. Potrebno je osvijestiti važnost poznavanja hrvatskoga jezika i razvijati poštovanje prema jeziku hrvatskoga naroda. (NOK, 2010)

Kao sredstvo izražavanja i sporazumijevanja jezik je osnova za intelektualni, moralni, emocionalni, duhovni, društveni, estetski, kulturni i tjelesni razvoj pojedinca te njegovo snalaženje i napredovanje u osobnomu životu i široj zajednici te odgovorno djelovanje u društvu i prirodi. Jezikom se izražava kulturno nasljeđe i prenosi kultura življenja, što uključuje i vrijednosti, norme i običaje pojedine zajednice. (NOK, 2010)

Odgojno - obrazovni ciljevi ovoga područja su:

- naučiti jezikom izraziti vlastite misli, osjećaje, ideje i stavove
- steći potrebne razine slušanja, govorenja, čitanja i pisanja ključne za učenje, rad i život
- razumjeti kako jezik djeluje i ovladati potrebnim jezikoslovnim pojmovima, tekstnim vrstama i stilovima ☐
- razviti razumijevanje, zanimanje, poštovanje i skrb za vlastiti jezik, kulturu i književnost ☐
- razvijati vlastito jezično stvaralaštvo i istraživačku radoznalost propitivanjem, razumijevanjem i rješavanjem problema☐
- razumjeti različite medijske jezike te ih uspješno rabiti u učenju i komunikaciji ☐
- znati pronalaziti različite izvore informacija i koristiti se njima, procjenjivati njihovu pouzdanost i korisnost

- osvijestiti povezanost unutar jezično-komunikacijskoga područja i ostalih odgojno-obrazovnih područja stječući temelje za cjeloživotno učenje. (NOK, 2010)

5. GOVOR

U predškolskoj dobi razvoj djetetova govora odvija se osobito brzo; vokabular se popunjava tisućama novih riječi, poboljšava se izgovor, rečenice postaju bolje oblikovane i bogatije. Ipak, djeca iste dobi na različitim su stupnjevima govorno – jezičnog razvoja. Neka djeca već s navršene tri godine čisto i ispravno izgovaraju riječi. Druga djeca mlađe predškolske dobi govore još uvijek nedovoljno razgovijetno, pogrešno izgovaraju pojedine glasove i riječi (izostavljaju ili zamjenjuju slogove), imaju nestabilan glas. Neki govore vrlo tiho, jedva ih se može čuti (osobito ako nisu sigurni u to izgovaraju li se riječi ispravno), drugi govore preglasno, kao da viču.

"U dobi između 3 i 6 godina djetetov vokabular raste nevjerojatnom brzinom. Tako, u dobi od 3 do 4 godine vokabular se od petstotinjak riječi gotovo utrostručuje. Od četvrte do pete godine vokabular raste od 1500 do 2000 riječi. Petogodišnjak koristi čak do tri tisuće riječi, a do navršene šeste godine vokabular se opet udvostručuje do šest tisuća riječi. Taj se razvoj najvećim dijelom događa zahvaljujući kvalitetnoj komunikaciji djeteta u obitelji." (Posokhova, 2010:4)

No, u nekih sedmogodišnjaka aktivni fond riječi ostaje katkad ograničen. Dijete poznaje mnogo riječi i može čak objasniti njihovo značenje, no te riječi često ostaju u njegovom pasivnom vokabularu – ono ih ne koristi u vlastitom govoru, što počinje predstavljati problem u školovanju. (Posokhova, 2010)

Dobro je poznato da mala djeca najviše od svega vole igru. Zato u procesu poticanja njihova govorno – jezičnog razvoja trebamo koristiti posebno razrađene logopedске igre, koje služe razvijanju slušne pažnje, poboljšanju izgovora, stailiziranju glasa, proširivanju vokabulara, uče povezivanju izgovorenu riječ s predmetom ili slikom, uče pravilnom oblikovanju rečenica, odgovaranju na pitanja i smislenom govoru. (Posokhova, 2010)

6. IGRA

"Igra je čovjekova prirodna aktivnost. Igra jezikom, koji je jedan od osnovnih načina sporazumijevanja, pa onda i prenošenja ideja, osjećaja i želja, a ne samo informacija, također je prirodna ljudska aktivnost." (Peti-Stantić i Velički, 2008:5)

O igri se redovito misli kao o aktivnosti kojoj je, gledajući iz perspektive onoga koji se igra, isključivi cilj zabava i razonoda. Djeca svoja prva iskustva, vještine, sposobnosti i znanja stječu u spontanoj igri: uče hodati, govoriti, stječu prve spoznaje o svijetu oko sebe. U takvoj je dječjoj igri učenje neosvijesteno, premda je trajno prisutno. Zbog toga i u vođenim igrama kojima se služimo u odgojno-obrazovnom procesu treba izbjegavati pedagogiziranje i didaktiziranje. (Peti-Stantić i Velički, 2008)

Na samom početku treba osvijestiti činjenicu da svaka igra, pa čak i ona koja nam se čini sasvim spontanom, sadrži jasna i unaprijed dogovorena pravila, tako da nema nikakvoga razloga izmicati se pravilima i smatrati da je sloboda sadržana u odustajanju od njih. Sloboda nije u odustajanju od pravila, nego prije svega u povjerenju među sudionicima igri, bili oni samo djeca ili i djeca i odrasli. To se povjerenje stječe i odustajanjem od vodeće, povlaštene uloge te ravnopravnim sudjelovanjem u igri. Bude li odrasli sudionik igre dovoljno hrabar da se ravnopravno igra s djecom, ona će primjetiti da i on katkad, kao i svi ostali, pogriješi. Upravo će takvim ulaženjem u igru i svojim sudjelovanjem pomoći djeci da se i ona sama prestanu bojati pogreške te da se oslobode za sporazumijevanje, što je prvi preduvjet učenja u igri. U igrama u kojima se odrasli ne mogu uključiti, bilo zato što netko treba pratiti i usmjeravati tijek igre, bilo zato što ih fizički ne mogu izvesti, oni trebaju preuzeti ulogu neutralnog promatrača uz kojeg se djeca neće osjećati procjenjivano i kontrolirano. (Peti-Stantić i Velički, 2008)

Igra u nastavi znači povećanje motivacije i interesa učenika, izaziva njihovu pažnju, povećava koncentraciju, traži aktivno sudjelovanje, čini učenje zanimljivijim od tradicionalnih metoda poučavanja, što naposljetku rezultira značajnim uspjehom (napretkom) u učenju. (Pavličević-Franić, 2005)

Učiti igrajući se znači učiti nesvjesno, što olakšava usvajanje novih znanja, osobito ako je riječ o sadržajima koji su djeci osnovnoškolske dobi preabstraktni i nezanimljivi (Pavličević-Franić, 2005)

"Nastavu bi trebalo organizirati tako da učenik "mora" biti aktivan, što znači da ga na različite načine valja zainteresirati i razviti pozitivan odnos prema jezičnome gradivu koje učenjem u igri usvaja. Zainteresiran učenik bit će kontinuirano aktivan u želji da sazna i spozna što više činjenica koje mu mogu pomoći u igri. Kada je učenje praćeno osobnim interesom ili je i sam proces učenja zanimljiv, uspješnije se koncentrira pažnja, ubrzava se zapamćivanje i olakšava razumijevanje sadržaja učenja." (Pavličević-Franić, 2005:76)

Nastava hrvatskoga jezika u mlađim razredima osnovne škole trebala bi koncepcijsko-programski biti određena kao učenje funkcionalne komunikacijske gramatike i pravopisa, a temeljna zadaća ogledala bi se u razvoju jezičnih sposobnosti – slušanja, govorenja, čitanja, pisanja, izražavanja. (Pavličević-Franić, 2005)

Djeca mlađe školske dobi u konkretnoj su razvojnoj fazi, igra im je još uvijek svojstvena i primjerena aktivnost. Stoga učenje i usvajanje materinskoga jezika treba biti konkretno, pragmatično, povezano sa životnim komunikacijskim situacijama, razigrano i veselo, a ipak učinkovito, drukčije od klasične predavačke pouke. (Pavličević-Franić, 2005)

Razvoj dječjeg govora je veoma složeni i suptilan proces, koji se odvija pod utjecajem mnoštva različitih čimbenika. Govor je socijalni fenomen i njegov je razvoj moguć isključivo u uvjetima ljudskog okruženja. Obitelj je najbliže i najprirodnije okruženje djeteta, i zato ima najveću ulogu u procesu dječjeg razvoja, uključujući i razvoj govora. (Posokhova, 1999)

7. JEZIČNE IGRE

"Jezičnu igru je najjednostavnije i najtočnije odrediti kao prostor u kojem se odrasli i djeca oslobađaju u vlastitom jeziku, u kojem doista uživaju u njemu intuitivno svladavajući pravila i stječući sposobnost postupiti u skladu s pravilima ili ih (svjesno) prekršiti. Igrajući se, djeca, kao i odrasli, samo znatno intuitivnije, neprestano koračaju na razmeđu dvaju jezičnih svjetova, jednoga pravilnoga i uobičajenoga i drugoga odmaknutoga, nepravilnoga i obilježenoga posebnostima." (Peti-Stantić i Velički, 2008:7)

Autorice Anita Peti-Stantić i Vladimira Velički jezičnu djelatnost u knjizi Jezične Igre (2008) podijelile su na **igre slušanja i govorenja** te na **igre čitanja i pisanja**. Igre uvrštene u knjigu dalje se dijele na glasovne igre, ritmičke igre, igre oblicima riječi ili morfološke, igre oblikovanjem rečenica ili sintaktičke te značenjske igre.

Dok je autorica Ilona Posokhova u knjigama Zabavan jezik u igrama i slikama (2009), (1 i 2) jezične igre podijelila na **igre namijenjene razvoju slušanja i govorenja** (1) te na **igre za razvoj slušne pažnje, fonematskog sluha i fonološke svjesnosti** (2).

Slušna pažnja, tj. sposobnost koncentriranja na zvuk, vrlo je važna sposobnost koja je nužna za slušanje i razumijevanje govora. Usvajanjem glasovnog sustava materinskog jezika malo dijete razvija fonematski sluh – odnosno, spontano uči slušno razlikovati glasove (foneme) koji zvuče slično, tj. dijete slušno razlikuje riječi poput "koza" i "kosa." (Posokhova, 2009)

No za usvajanje vještina čitanja i pisanja potrebno je više. Važno je da dijete postane svjesno da se riječi sastoje od glasova i da nauči razlikovati te analizirati glasove govora, tj. potrebna je i dobro razvijena fonološka svjesnost. To uključuje sposobnost prepoznavanja, izdvajanja i međusobnog uspoređivanja glasova, rastavljanja riječi na glasove i povezivanja izgovorenih glasova u riječ. Fonološka svjesnost ne razvija se spontano, trebamo je u djeci ciljano razvijati

kroz jezične igre. Jezičnim igrama proširujemo vokabular, usavršavamo gramatičko oblikovanje i razvijamo povezani govor. (Posokhova, 2009)

8. PRIPREME ZA NASTAVNE SATE HRVATSKOGA JEZIKA

U nastavku rada slijede primjeri priprema za nastavne sate hrvatskoga jezika u kojima su jezične igre sastavni dio sata. Cilj je pokazati kako su jezične igre funkcionalan način za razvoj koncentracije i želje za učenjem kod učenika na kreativan način.

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
<p style="text-align: center;">PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT</p>	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 1. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 1. Programsko područje: Početno čitanje i pisanje 2. Nastavna tema: Početno pisanje tiskanih slova (latinično pismo) 3. Nastavna jedinica: Ponavljanje i vježbanje tiskanih slova H, h i G, g 4. Izvori za izradu pripreve: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>P kao početnica</i> , početnica za prvi razred osnovne škole, (1. dio, za učenje tiskanih slova); Vesna Budinski, Marina Diković, Gordana Ivančić, Saša Veronek Germadnik; Profil <i>P kao početnica</i> , radna bilježnica sa slovaricom za prvi razred osnovne škole (1. dio, za učenje tiskanih slova); Vesna Budinski, Marina Diković, Gordana Ivančić, Saša Veronek Germadnik; Profil <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 5. Cilj nastavnog sata: Ponoviti, uvježbati i usvojiti čitanje i pisanje tiskanih velikih i malih	

<p>slova G i H</p> <p>6. Zadatci nastavnog sata:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) obrazovni: ponoviti i usvojiti velika i mala tiskana slova G i H, samostalno pisanje slova u crtovlju i povezano s drugim slovima u riječ, pravilno izgovaranje glasova G i H i povezivanje znaka za glas i glasa, globalno i početno čitanje riječi i rečenica, pisanje riječi i rečenica, razvijanje govorne sposobnosti, svladavanje vještine čitanja b) funkcionalni: razviti sposobnost zapažanja, razvijati govorne sposobnosti, poticati izvornost i kreativnost u pričanju, proširivati riječnik, svladati tehnike čitanja, vježbati artikulaciju glasova c) odgojni: potaknuti pravilan odnos učenika prema pisanju tiskanih slova, poticati važnost urednosti i upornosti u radu, razvijati pravilan odnos prema čitanju, poticati komunikativnost i dobre radne navike, uvažavati stavove, razmišljanja i ideje drugih učenika, razvijati vještine ustrajnosti i sustavnosti u radu <p>7. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, globalna metoda, analitičko - sintetička metoda, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu</p> <p>8. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad, rad u paru</p>	
<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>	
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Dotaknimo slova. Potrebne su nam kartice sa slovima.</p> <p>Kartice na kojima su napisana velika i mala tiskana slova pričvrstimo na ploču magnetima. Svaki učenik izgovara jedan glas te odabire učenika koji treba otići do ploče i dotaknuti ga. Nakon toga smišlja riječ koja sadrži taj glas.</p> <p>Vi ste već učili veliko i malo tiskano slovo G. Sjeća li se netko kako se piše veliko i malo tiskano slovo G? (<i>Prozivamo dva učenika da izađu i napiše na ploču veliko i malo tiskano slovo G</i>)</p> <p>Zatim s učenicima započinjemo razgovor o riječi HVALA. Komu upućujemo ovu riječ? (<i>Nekome kome se zahvaljujemo</i>) Kada govorimo hvala? (<i>Kada se zahvaljujemo nekome na nečemu.</i>) Zahvališ li svaki put kada netko nešto učini za tebe?(<i>Da.</i>) Kojim glasom počinje riječ hvala? (<i>Glasom h.</i>) Vi ste također već učili veliko i malo tiskano slovo H. Sjeća li se netko kako se piše veliko i malo tiskano slovo H? (<i>Prozivamo dva učenika da izađu i napiše na ploču veliko i malo tiskano slovo H.</i>)</p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p>	

<p>Učenicima na PowerPoint prezentaciji prikazujemo sličice (npr. Jagoda, golub, grah, ogrlica, mahune..), učenicima postavljamo pitanje (Što je na slici?), a oni pogađaju što je na slikama te raščlanjuju riječi. Zatim na svoje radne listiće na crtice zapisuju slovo po slovo.</p> <p>Učenike dijelimo u parove. Svaki par dobije omotnicu sa dijelovima slagalice i papir. Slagalicu trebaju složiti i zalijepiti na papir. Prozivamo svaki par posebno, a oni ostalima trebaju objasniti što se nalazi na slici te zatim raščlaniti riječ.</p> <p>Učenicima u paru podijelimo radne listiće na kojima su Vennovi dijagrami i sva slova koja su dosada učili. U lijevi krug trebaju upisati sva slova koja se pišu ravnim crtama, u desni krug trebaju napisati sva slova koja se pišu zakrivljenim crtama. A u presjeku tih krugova upisuju slova koja se pišu i ravnim i zakrivljenim crtama. Nakon što završe, s učenicima provjeravamo rješenja.</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO</u></p> <p>U završnom dijelu s učenicima kao provjeru radimo diktat. Diktiramo im rečenice, a oni ih u svoju pisanku zapisuju velikim tiskanim slovima (GOLUB GUČE. HANA IMA HRČKA. GORAN VOLI MAHUNE.).</p> <p>Dopunska aktivnost(zadaća):</p> <p>Učenicima dijelimo radne listiće na kojima se nalazi tekst zasićen slovima G i H. Učenici trebaju zaokružiti riječi u kojima je slovo G/H na početku u sredini ili na kraju.</p>											
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <table> <tr> <td>GRAŠAK</td><td>UHO</td></tr> <tr> <td>JAGODA</td><td>GRAH</td></tr> <tr> <td>HOBOTNICA</td><td>FOTOGRAFI</td></tr> <tr> <td>HRČAK</td><td>JUHA</td></tr> <tr> <td>HLAČE</td><td>OGRADA</td></tr> </table>	GRAŠAK	UHO	JAGODA	GRAH	HOBOTNICA	FOTOGRAFI	HRČAK	JUHA	HLAČE	OGRADA	
GRAŠAK	UHO										
JAGODA	GRAH										
HOBOTNICA	FOTOGRAFI										
HRČAK	JUHA										
HLAČE	OGRADA										

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 1. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 1. Programsko područje: Književnost 2. Nastavna tema: Jezično izražavanje-čitanje s razumijevanjem 3. Nastavna jedinica: Nova godina, Sunčana Škrinjarić, str.116 4. Izvori za izradu priprave: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>P kao početnica</i> , početnica za prvi razred osnovne škole, (1. dio, za učenje tiskanih slova); Vesna Budinski, Marina Diković, Gordana Ivančić, Saša Veronek Germadnik; Profil <i>P kao početnica</i> , radna bilježnica sa slovaricom za prvi razred osnovne škole (1. dio, za učenje tiskanih slova); Vesna Budinski, Marina Diković, Gordana Ivančić, Saša Veronek Germadnik; Profil <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 5. Cilj nastavnog sata: naučiti čitati s razumijevanjem, razvijati "tehniku čitanja", čitati naglas izgovorne cjeline 6. Zadatci nastavnog sata:	

<ul style="list-style-type: none"> a) obrazovni: usvojiti tehniku čitanja s razumijevanjem, razvijanje govorne sposobnosti, svladavanje vještine čitanja b) funkcionalni: razvijati tehniku funkcionalnog čitanja, razvijati govorne sposobnosti, poticati izvornost i kreativnost u pričanju, proširivati riječnik, svladati tehnike čitanja, vježbati artikulaciju glasova c) odgojni: poticati važnost urednosti i upornosti u radu, razvijati pravilan odnos prema čitanju, poticati komunikativnost i dobre radne navike, uvažavati stavove, razmišljanja i ideje drugih učenika, razvijati vještine ustrajnosti i sustavnosti u radu <p>7. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre</p> <p>8. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad</p>	<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Spojene riječi. Na ploču napišemo nekoliko jednostavnih rečenica koje su spojene te učenici trebaju okomitom crtom razdijeliti riječi u tim rečenicama.</p> <p>Razgovoramo s učenicima o tome što im se sve dogodilo tijekom prošle godine. Što posebno pamтите iz prošle godine? Koja nova iskustva ste stekli?</p> <p>Najava teksta Nova godina Sunčane Škrinjarić.</p> <p>Izražajno čitanje teksta.</p> <p>Emocionalna stanka.</p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p> <p>S učenicima razgovaramo o doživljaju teksta. Kako vam se svidio tekst? Obrazložite.</p> <p>Što mislite zašto su dani koji će doći zapravo tajne? Kakve tajne postoje? Imaš li ti svoju tajnu? Možda imaš neku tajnu želju? Dijeliš li tajne s drugima? S kime?</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO</u></p> <p>Razgovor s učenicima o tome što bi sve željeli napraviti tijekom sljedeće godine. Zadatak za učenike: zapisati želje i namjere te ih staviti u omotnicu. Omotnicu ćemo otvoriti za godinu dana i vidjeti jeste li</p>	

ostvarili ono što ste zaželjeli i namjeravali.	
VI. PLAN PLOČE	
Nova godina	
Sunčana Škrinjarić	

I. OPĆI PODATCI	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA
Ime i prezime studentice: Marina Novak	FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU
Studijska godina: apsolventska godina	Učiteljski studij
Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	

PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT

I. OPĆI METODIČKI PODATCI

1. Razred u kojem se sat održava: 2.
2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik

II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA

1. Programsko područje: Jezik
2. Nastavna tema: Otvornici, zatvornici, slog
3. Nastavna jedinica: Otvornici, zatvornici, slog
4. Izvori za izradu pripreme:
Nastavni plan i program za osnovnu školu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006.

Moj hrvatski 2, udžbenik za drugi razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Vladimira Velički, Alfa

Moj hrvatski 2, radna bilježnica za drugi razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Vladimira Velički, Alfa

Hrvatski pravopis, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013.
5. Cilj nastavnog sata: razlikovati otvornike i zatvornike te rastavljati riječi na slogove
6. Zadatci nastavnog sata:
 - a) obrazovni: usvojiti i razlikovati pojmove glas-slovo-slog, usvojiti podjelu glasova na otvornike i zatvornike, raščlaniti riječ na glasove i slogove, razlikovati jednosložne, dvosložne i višesložne riječi
 - b) funkcionalni: poticati sposobnost usvajanja upotrebe novih jezičnih sadržaja, poticati

<p>sposobnost kombiniranja otvornika i zatvornika u tvorbi novih riječi, razvijati sposobnost rastavljanja riječi na slogove, razvijati logičko zaključivanje te sposobnost analize i sinteze</p> <p>c) odgojni: isticati važnost poznavanja i razlikovanja glasova pri tvorbi riječi, poticati usmeni i pisanu komunikaciju te razvoj komunikacijskih vještina, poticati znatiželju učenika za otkrivanjem i usvajanjem jezičnih sadržaja, poticati suradnju u radu</p> <p>7. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre</p> <p>8. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad, rad u skupinama</p>	
<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>	
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima igramo igru u kojoj učenici podijeljeni u dvije skupine izvlače naizmjenice po jedan otvornik i jedan zatvornik. Pobjednik je ona skupina koja našpiše što više točnih riječi od 10 izvučenih slova.</p> <p>S učenicima zaključujemo da postoje dvije vrste glasova u hrvatskom jeziku; otvornici (samoglasnici) i zatvornici (suglasnici)</p> <p>Zapisujemo naslov na ploču.</p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p> <p>Učenicima puštamo pjesmicu Šubi-dubi-dubi dječjeg zbora Klinci s ribnjaka. Nakon slušanja s učenicima kratko prokomentiramo pjesmicu te utvrđujemo o čemu zbor pjeva. Nakon toga analiziramo riječi u pjesmici. Pitamo učenike koji se otvornici ponavljaju? U kojim riječima? Zapisujemo te riječi na ploču, a otvornike podcrtavamo crvenom bojom.</p> <p>S učenicima zatim kroz PowerPoint prezentaciju prolazimo kroz neke primjere u kojima će uočiti razliku između slova, sloga i riječi.</p> <p>Zaključujemo da slogova ima onoliko koliko ima i otvornika u riječi.</p> <p>Svaki učenik dobije jednu riječ koju usmeno treba rastaviti na slogove (<i>PARIZ, VLAK, STANICA, RAČUNALO, TELEVIZIJA, STAN, LIST, STABLO...</i>)</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO:</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Vlak. Potrebno je izraditi</p>	

<p>vagone vlaka i lokomotivu od tvrdog papira ili kartona. Na svaki vagon se napiše po jedan slog velikim tiskanim slovima, neki se slogovi mogu ponavljati. Vagoni sa slovima se stave u kutiju oko koje se okupe učenici. Učenici su podijeljeni u četiri skupine, svaka skupina izvlači 3-4 vagona. Zadatak svake skupine je složiti što više riječi od izvučenih slogova. Pobjeđuje skupina koja upotrijebi najviše slogova.</p>																
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p style="text-align: center;">Otvornici, zatvornici, slog</p> <table><tr><td>šubi</td><td>ha-ha-ha</td><td>Otvornici</td></tr><tr><td>dubi</td><td>heeeeej</td><td>A, E, I, O, U</td></tr><tr><td>zubi</td><td>cici-mici</td><td></td></tr><tr><td>tubi</td><td>muuuuu</td><td></td></tr></table> <p>L, V, A, A, D, I → LI – VA – DA → LIVADA</p> <table><tr><td>slova</td><td>slogovi</td><td>riječ</td></tr></table>	šubi	ha-ha-ha	Otvornici	dubi	heeeeej	A, E, I, O, U	zubi	cici-mici		tubi	muuuuu		slova	slogovi	riječ	
šubi	ha-ha-ha	Otvornici														
dubi	heeeeej	A, E, I, O, U														
zubi	cici-mici															
tubi	muuuuu															
slova	slogovi	riječ														

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: absolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
<p style="text-align: center;">PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT</p>	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 2. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 1. Programsko područje: Književnost 2. Nastavna tema: Redoslijed događaja u priči 3. Nastavna jedinica: <i>Olovka za pisanje priča</i> , Zvonimir Balog, str. 7 4. Izvori za izradu priprave: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>Hrvatski jezik 2</i> , udžbenik za drugi razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski jezik 2</i> , radna bilježnica za drugi razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 5. Cilj nastavnog sata: uočiti uzročno-posljedičnu i vremensku povezanost događaja u priči 6. Zadatci nastavnog sata: a) obrazovni: usvojiti tehniku čitanja s razumijevanjem, razumijevanje i doživljaj teksta, razviti usmenu i pisanu komunikaciju te osposobljavanje za čitanje i razumijevanje književnog djela b) funkcionalni: razvijati sposobnost izražajnog čitanja i razumijevanje teksta, sposobnost stvaralačkog mišljenja, izražavanja mišljenja putem usmenog i pismenog	

<p>izražavanja, zapažanja i izdvajanja bitnoga, formiranje zaključaka</p> <p>c) odgojni: poticati interes i emocionalnu osjetljivost za književnost, utjecati na razvoj estetskih i etičkih vrijednosti, poticati suradnju s ostalim učenicima i pravilnu komunikaciju</p> <p>7. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre</p> <p>8. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad</p>	
<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>	
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima razgovaramo o olovkama. Što kada bi vaša olovka postala čarobna? Zapišite želju za koju želite da vam se ostvari u drugom razredu.</p> <p>Učenicima najavljujemo priču Zvonimira Baloga <i>Olovka za pisanje priča</i></p> <p>Zapisujemo naslov priče i autora na ploču.</p> <p>Izražajno čitanje priče.</p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p> <p>Emocionalna stanka.</p> <p>S učenicima razgovaramo o dojmu priče. Kako vam se svidjela priča? Obrazložite. Biste li voljeli imati takvu olovku? Zašto?</p> <p>S učenicima razgovaramo o sadržaju priče.</p> <p>Kako je pisac opisao olovku za pisanje priča? Zašto takva olovka mora biti hrabra? Zašto radoznala? Zna li još koju riječ istoga značenja za riječ radoznao? Protiv kojih se gluposti bori ta olovka?</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO:</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Sličice – pričice. Učenici su podijeljeni u 4 skupine. Svaki učenik dobije po jednu karticu na kojoj je prikazan dio priče. Učenici nakon promatranja kartice trebaju u nekoliko rečenica na traku papira napisati ono što je prikazano na kartici. Svaka skupina treba posložiti pravilan redoslijed kartica, odnosno dijelove priče.</p>	

<p>Dopunska aktivnost(zadaća):</p> <p>Učenici trebaju napisati kratku priču o zanimljivom događaju s ljetnih praznika.</p>	
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p style="text-align: center;">Olovka za pisanje priče</p> <p style="text-align: center;">Zvonimir Balog</p> <p>Olovka – maštovita, hrabra, radoznala Svaka olovka može biti čarobna.</p>	

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 3. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 1. Programsko područje: Jezično izražavanje 2. Nastavna tema: Izvješćivanje o obavljenom zadatku 3. Nastavna jedinica: Izvješćivanje o obavljenom zadatku – pisanje izvješća 4. Izvori za izradu pripreve: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>Hrvatski jezik 3</i> , udžbenik za treći razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski jezik 4</i> , radna bilježnica za treći razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 5. Cilj nastavnog sata: ponoviti sadržaje vezane uz pisanje izvješća 6. Zadatci nastavnog sata: a) obrazovni: usvojiti pisanje izvješća o obavljenom zadatku, svladavanje vještine pisanja b) funkcionalni: razviti sposobnosti usmenog i pismenog izražavanja, razvijanje jasnog, pravilnog i konciznog strukturiranja rečenice 7. odgojni: poticati njegovanje kulture usmenog i pismenog izražavanja, razvijanje ljubavi prema pisanoj riječi, razviti upornost i ustrajnost u izvršavanju obveza 8. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre 9. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad	

IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:

Uvodni dio – 7 minuta

Središnji dio – 20 minuta

Završni dio – 18 minuta

V. TIJEK NASTAVNOG SATA:

Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.

UVODNI DIO:

S učenicima se prisjećamo što je izvješće. Učenici odgovaraju na pitanja: Što nastaje izvješćivanjem o obavljenom zadatku? U čemu je razlika između obavijesti i izvješća?

SREDIŠNJI DIO:

S učenicima razgovaramo o oglasnoj knjizi koju ima svaka škola. Kakva je to knjiga? Što se u njoj nalazi?

U njoj se nalaze sve obavijesti o događajima vezanima za školu. S učenicima iz knjige odabiremo nekoliko obavijesti koje učenici repišu na papir.

Učenike podijelimo u skupine. Zadatak svake skupine je zamisliti kako se opisani događaj odvio te napisati izvješće prema napisanoj obavijesti.

Učenike podsjećamo kako izvješće treba odgovarati na pitanja: Tko? Što? Kada? Gdje? Kako? Zašto? (Zbog čega?) te zapisujemo na ploču.

Učenici pišu izvješća u skupinama, obilazimo učenike dok rade u skupinama pazeći da su svi aktivni te pomažemo ako im nešto nije jasno.

Učenici čitaju napisana izvješća naglas. U suradnji s učenicima uočavamo eventualne pogriješke i određujemo jesu li sva pročitana izvješća odgovorila na zadana pitanja.

ZAVRŠNI DIO

S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Slikopriča. Potrebno je donijeti niz slika od kojih se može sastaviti priča. Slike pomiješamo i ponudimo učenicima da sami sastave slikopriču. Nakon što su slike složene po redu, učenici ispod svake slike zapisuju po jednu rečenicu i tako stvaraju priču. Nakon toga učenici pokušaju priču oblikovati u obavijest, a zatim u izvješće te ju na taj način ispričati i zapisati.

Dopunska aktivnost(zadaća):

Učenike podijelimo u parove. Zadatak svakog učenika je smisliti

obavijest o nekom događaju koji zatim predaje svom paru. Drugi učenik/učenica smišlja kako se neki događaj odvio te kod kuće piše izvještaj.	
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p>Pisanje izvješća</p> <p>Izvješće odgovara na pitanja:</p> <p>TKO? ŠTO?</p> <p>KADA? GDJE?</p> <p>KAKO? ZAŠTO? (ZBOG ČEGA?)</p>	

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 3. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 1. Programsko područje: Književnost 2. Nastavna tema: Tema u proznom tekstu 3. Nastavna jedinica: <i>Priča o olovci i Mjesecu</i> , Martin Auer, 15. str. 4. Izvori za izradu pripreve: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>Hrvatski jezik 3</i> , udžbenik za treći razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski jezik 4</i> , radna bilježnica za treći razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 5. Cilj nastavnog sata: zamijetiti i izdvojiti temu u proznome tekstu 6. Zadatci nastavnog sata: <ul style="list-style-type: none"> a) obrazovni: usvojiti tehniku čitanja s razumijevanjem, razvijanje govorne sposobnosti, svladavanje vještine čitanja, osposobiti učeike za čitanje i primanje književnih djela b) funkcionalni: razvijati tehniku funkcionalnog čitanja, razvijati čitalačke sposobnosti, razvijati sposobnosti izražajnog čitanja i razumijevanja teksta, svladati tehniku čitanja, vježbati artikulaciju glasova c) odgojni: razvijati senzibilitet prema književnoj riječi, slobodno izražavanje i doživljavanje, poticati važnost urednosti i upornosti u radu, razvijati pravilan odnos prema čitanju, poticati komunikativnost i dobre radne navike, uvažavati stavove, razmišljanja i ideje drugih učenika, razvijati vještine ustrajnosti i sustavnosti u radu 	

<p>7. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda demonstracije, metoda usmenog izlaganja, metoda igre</p> <p>8. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad</p>	
<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>	
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima razgovaramo.</p> <p>Što sve radimo olovkom? Može li olovka crtati? Što sve možemo nacrtati olovkom? Možemo li olovkom pisati? Kakve sve priče mogu nastati iz jedne olovke? Zamislite da olovka može pamtit i sve zadaće koje je napisala. Što bi vaša olovka sve znala?</p> <p>Najavljujemo priču Martina Auera <i>Priča o olovci i Mjesecu</i></p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p> <p>Izražajno čitanje priče.</p> <p>Emocionalna stanka.</p> <p>S učenicima kratko razgovaramo o dojmovima koje je na njih ostavila priča.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanja: U koga se zaljubila olovka? Kako je planirala doći do Mjeseca? Kada bi postala tupa, što bi olovka učinila? Što bi se tada dogodilo s njome? Kojim riječima Mjesec doziva olovku? Što mislite zašto ju tako naziva? Što se događalo s Mjesecom? Je li olovka mislila da će uspjeti? Je li došla do Mjeseca? Što je posljednje nacrtala?</p> <p>S učenicima zaključujemo da ova kratka priča govori o ljubavi između olovke i Mjeseca. Olovka se trudila doseći Mjesec, ali nije uspjela.</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Izbaci uljeza. Na ploči se oblikuje skup od napisanih riječi. Sve riječi pripadaju nekoj značenjskoj skupini (voće, povrće, igračke, dijelovi tijela, alati, prijevozna sredstva...) osim jedne koja po značenju ne bi trebala pripadati tom skupu. Zadatak</p>	

<p>učenika je pročitati riječi i pronaći riječ koja ne pripada skupini, usmeno objasniti zašto ta riječ ne pripada i prekriti je na ploči. Učenik se treba sjetiti još nekoliko riječi koje bi pripadale tom skupu. Npr. kruh, mlijeko, jabuka, cipela, grožđe i lopta, vlak, stolica, lutka.</p> <p>Dopunska aktivnost(zadaća):</p> <p>Učenicima zadajemo zadatak da nastave priču tako da promijene kraj.</p> <p><i>-Olovka je uspjela sletjeti na Mjesec. Što je vidjela?</i></p> <p><i>-Olovka je odletjela dalje i sletjela je na neki nepoznati planet. Na planetu žive simpatična bića. Kako ta bića izgledaju i kako su prihvatila olovku?</i></p>	
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p>Priča o olovci i Mjesecu</p> <p>Martin Auer</p> <p>Likovi u priči su olovka i Mjesec.</p> <p>Olovka se zaljubila u Mjesec.</p> <p>Mjesec je olovku dozivao "Moja ljepoto, moja dobroto"</p> <p>Tema ove priče je ljubav između olovke i Mjeseca.</p>	

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 4. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 9. Programsko područje: Jezično izražavanje 10. Nastavna tema: Pripovijedanje 11. Nastavna jedinica: Pripovijedanje o stvarnom budućem događaju 12. Izvori za izradu pripreve: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>Hrvatski jezik 4</i> , udžbenik za četvrti razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski jezik 4</i> , radna bilježnica za četvrti razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 13. Cilj nastavnog sata: poticati učenike na pripovijedanje o stvarnim budućim događajima 14. Zadatci nastavnog sata: <ul style="list-style-type: none"> a) obrazovni: osposobiti učenike za govorenje i slušanje te za izricanje misli govornom, razvijati sposobnost pripovijedanja, razvijati sposobnost za stvaranje priče o stvarnom budućem događaju b) funkcionalni: razvijati tehniku funkcionalnog čitanja, razvijati govorne sposobnosti, poticati izvornost i kreativnost u pričanju, proširivati riječnik, razvijati sposobnost koncentracije i oblikovanja misli kao i sposobnost izražavanja i stvaranja c) odgojni: poticati kreativnost i maštovitost pri izražavanju, njegovati kulturu slušanja sugovornjika, razvijati suradničku i poticajnu atmosferu u razredu, razvijati pozitivan odnos prema školi 	

15. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre 16. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad, rad u skupinama	
IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA: Uvodni dio – 7 minuta Središnji dio – 20 minuta Završni dio – 18 minuta	
V. TIJEK NASTAVNOG SATA: Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke. <u>UVODNI DIO:</u> S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Priča iz vrećice. Potrebna nam je vrećica u kojoj su razni predmeti (npr. ključić, kamenčić, lutkica, čep, konac, igla, gumica i slični manji predmeti). Svi sjednemo u jedan veliki krug. U vrećicu stavimo razne predmete i započinjemo pričati priču – npr. Jednog dana dječak i djevojčica krenuli su šetati šumom. Pružamo vrećicu jednome djetetu, ono izvlači jedan predmet i nastavlja priču tako da taj predmet uključi u nju. Pričamo priču dok svaki učenik ne dođe na red, odnosno dok se ne završi priča. <u>SREDIŠNJI DIO:</u> Učenicima na PowerPoint prezentaciji prikazujemo dvije priče; jedna je o stvarnom događaju, druga o zamišljenom budućem događaju. S učenicima razgovaramo o pričama pomoću pitanja: Kamo će otići dječak? Što će se nalaziti u voćnjaku? Tko će brati jabuke? Tko će brati šljive? Što će brati dječak i njegov brat? Kamo će spremiti jabuke? Od čega će baka napraviti pekmez Od čega će tat i djed ispeći rakiju? Kada će djeca jesti mamin kompot? Što će učiniti s voćem? S učenicima razgovaramo Je li se berba voća već dogodila ili će se tek dogoditi? Po čemu to zaključujemo? Vjerujete li da će se berba voća odvijati na ovakav način? Zaključujemo kako je dječak pripovijedao o budućem stvarnom događaju. <u>ZAVRŠNI DIO</u> Učenici samostalno smišljaju teme za pripovijedanje o jednom stvarnom događaju. Za pripovijedanje o stvarnom događaju mogu odabrati neki događaj u školi ili u obitelji. Učenike usmjeravamo da pripovijedanje organiziraju prema trima glavnim odrednicama teksta: uvod, glavni dio i završetak.	

<p>Učenici u parovima, jedan drugome pripovijedaju o izabranome događaju. Prozivamo nekoliko parova da pripovijedaju naglas pred razredom.</p> <p>Nakon pripovijedanja s učenicima provjeravamo način pripovijedanja te je li pripovijedanje bilo o budućem stvarnom događaju, jesu li spomenute najvažnije činjenice te je li pripovijedanje bilo jasno i zanimljivo.</p> <p>Dopunska aktivnost(zadaća):</p> <p>Učenici pišu kratki sastav u kojem pripovijedaju o tome što će raditi tijekom sljedećeg tjedna.</p>	
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p style="text-align: center;">Pripovijedanje</p> <p>O budućim događajima možemo pripovijedati tako da pripovijedamo o</p> <ul style="list-style-type: none"> a) stvarnom budućem događaju b) zamišljenom budućem događaju 	

I. OPĆI PODATCI Ime i prezime studentice: Marina Novak Studijska godina: apsolventska godina Osnovna škola: OŠ Dr. Franjo Tuđmana, Beli Manastir	SVEUČILIŠTE J.J. STROSSMAYERA FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU Učiteljski studij
PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT	
I. OPĆI METODIČKI PODATCI 1. Razred u kojem se sat održava: 4. 2. Nastavni predmet: Hrvatski jezik II. PRIPREMA NASTAVNOG SATA 17. Programsko područje: Jezično izražavanje 18. Nastavna tema: Samostalno stvaranje priče 19. Nastavna jedinica: Samostalno stvaranje priče 20. Izvori za izradu pripreve: <i>Nastavni plan i program za osnovnu školu</i> , Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006. <i>Hrvatski jezik 4</i> , udžbenik za četvrti razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski jezik 4</i> , radna bilježnica za četvrti razred osnovne škole; Dunja Pavličević-Franić, Damir Domišljanović, Alfa <i>Hrvatski pravopis</i> , Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. 21. Cilj nastavnog sata: samostalno stvoriti priču prema ponuđenom sažetku 22. Zadatci nastavnog sata: a) obrazovni: osposobiti učenike za izražavanje misli pisanjem, razvijati sposobnost pripovijedanja, razvijati sposobnost za samostalno stvaranje priče, određivanje uvoda, glavnog dijela i zaključka priče, razvijati sposobnost za izrađivanje plana pisanja te pisanja sastavka b) funkcionalni: razvijati sposobnosti usmenog i pisanog izražavanja, razvijati jasno i koncizno strukturiranja rečenice te razvijati kreativno mišljenje i izražavanje c) odgojni: poticati kreativnost i maštovitost pri izražavanju, njegovati kulturu usmenog i pismenog izražavanja, razvijati ljubav prema pisanoj riječi te razvijati upornost i ustrajnost u izvršavanju obveza, stvarati poticajnu i radnu atmosferu u razredu	

<p>23. Nastavne metode: metoda čitanja i pisanja, metoda razgovora, metoda slušanja izražajnog čitanja, metoda rada na tekstu, metoda usmenog izlaganja, metoda igre</p> <p>24. Oblici rada u nastavi: frontalni, individualni, grupni rad, rad u skupinama</p>	
<p>IV. STRUKTURA I TRAJANJE NASTAVNOG SATA:</p> <p>Uvodni dio – 7 minuta</p> <p>Središnji dio – 20 minuta</p> <p>Završni dio – 18 minuta</p>	
<p>V. TIJEK NASTAVNOG SATA:</p> <p>Dragi učenici, sada je sat hrvatskoga jezika. Ukoliko već niste, izvadite svoje početnice, radne bilježnice i pisanke.</p> <p><u>UVODNI DIO:</u></p> <p>S učenicima razgovaramo o pričama.</p> <p>Imate li omiljenu priču? Koja je to priča? Jeste li ikada sami smislili neku priču? O čemu priča govori? Koji su likovi u priči? Što vas je potaknulo da ju osmislite?</p> <p><u>SREDIŠNJI DIO:</u></p> <p>Učenicima na PowerPoint prezentaciji prikazujemo strip i priču kojom je strip ispričan.</p> <p>Razgovaramo s učenicima:</p> <p>Koje je mjesto radnje? Koje je vrijeme radnje? Koji su likovi u priči? Što se nalazi u glavnom dijelu priče? Što je zaplet u priči? Što je vrhunac radnje? Što je rasplet? Što se nalazi u završetku priče?</p> <p>Je li vam se svidjela ova priča? Biste li vi nešto drugačije ispričali u priči?</p> <p>Učenici samostalno trebaju napisati sastavak, a mi im zadajemo naslov (Kišni dan), mjesto radnje(šuma), vrijeme radnje(jutro) i likove(lovac, Ana i Ivan). Učenicima na ploču pišemo plan izrade sastavka koji oni prepisuju u bilježnice.</p> <p>Učenici pišu sastavak po zadanim smjernicama. Po završetku, nekoliko učenika čitaju svoje uratke. S učenicima kratko diskutiramo o svakom pročitanoj sastavku, upućujemo na eventualno pogreške.</p> <p><u>ZAVRŠNI DIO</u></p> <p>S učenicima igramo jezičnu igru pod nazivom Tajanstveni predmet. Donesemo neki naizgled običan predmet (kamen ili slično), no ne pokažemo ga učenicima. Predmet treba biti toliko malen da se može držati u šaci. Svi sjednemo u krug i učenici zatvore oči. Započinjemo igru tako da kažemo kako je to tajanstveni predmet koji je na tajanstveni način</p>	

<p>došao do nas. Zajedno ćemo ispričati priču o njemu – kakav je, čiji je bio prije nego što je došao do nas, odakle je došao, po čemu je neobičan, što ćemo s njim... Predmet se dodaje iz ruke u ruku i to tako da onaj koji ga drži u ruci (zatvorenih očiju) treba reći nešto o njemu.</p> <p>Dopunska aktivnost(zadaća):</p> <p>Učenici kod kuće trebaju napisati sastavak na slobodnu temu.</p>	
<p>VI. PLAN PLOČE</p> <p style="text-align: center;">Samostalno stvaranje priče</p> <p>Plan sastavka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uvod <ul style="list-style-type: none"> - mjesto radnje vrijeme radnje - likovi 2. glavni dio <ul style="list-style-type: none"> - zaplet vrhunac rasplet 3. završetak 	

9. ZAKLJUČAK

Jezik je osnovno komunikacijsko sredstvo koje služi sporazumijevanju. Standardni je jezik normiran i koristi se u službenim komunikacijskim situacijama. Hrvatski se jezik javlja kao nastavni predmet, kao nastavni jezik i kao udžbeni jezik. Prema Nastavnome planu i programu nastavni predmet Hrvatski jezik najopsežniji je, a sastoji se od sljedećih nastavnih područja: hrvatski jezik, književnost, jezično izražavanje i medijska kultura. Svrha učenja standardnog jezika trebala bi se odnositi na razvoj izražajnih komunikacijskih sposobnosti. Osnovna je svrha jezično – komunikacijskoga područja omogućiti učenicima stjecanje znanja, razvoj vještina i sposobnosti te usvajanje vrijednosti i stavova povezanih s jezikom, komunikacijom i kulturom.

Igra je prirodno sredstvo djetetova samoizražavanja te je važan čimbenik suvremene nastave. Učenje uz igru uspješnije je jer je učenik motiviraniji, zainteresiraniji i u učenju aktivniji. Igra je praćena osjećajem zadovoljstva i ugođe te učenici uz igru nesvjesno usvajaju veće količine informacija uz manji napor. Nastavni sadržaj treba učiniti zanimljivim, a to se treba postići na svakome satu koristeći se jezičnim igrama. Dakle, u svakoj pripremi za nastavni sat hrvatskoga jezika ima mjesta za razne jezične igre u svrhu podizanja kvalitete nastavnoga procesa.

U nastavi hrvatskoga jezika poželjno je koristiti što više igara kako bi učenje bilo lakše i uspješnije jer polaskom u školu kod učenika nije razvijeno apstraktno i logičko mišljenje potrebno za razumijevanje lingvističkih suodnosa i zakonitosti.

10. PRILOZI

Prilog 1

Jezična igra Dotaknimo slova

5. DOTAKNIMO SLOVA

SREDSTVA: kartice s napisanim slovima

Varijanta igre:

Umjesto slova pripreme se fotografije na neku temu, npr. fotografije životinja ili predmeta koje koristimo u kućanstvu ili fotografije igračaka, voća, povrća i sl. ... Važno je da na fotografijama bude ono što će djeca lako prepoznati i znati imenovati. Igra se igra jednako kao i u izvornom obliku, samo treba dotaknuti fotografiju onoga što počinje glasom koji je izrečen. Npr. kad voditelj izgovori glas B, treba dotaknuti bananu, kad izgovori glas J treba dotaknuti jabuku. Ako voditelj izgovori glas kojim ne počinje ni jedan predmet s fotografija koje su izložene, neka djeca čuću.

Varijanta igre 2:

Umjesto slova na kartončice se velikim tiskanim slovima napišu kratke riječi, a djeca trebaju dotaknuti riječ koja sadrži slovo koje je izrečeno.

Na primjer, izrečeno je slovo K, a djeca trebaju dotaknuti neku od sljedećih riječi: KIŠA, KOS, RUKA, KOKA.

Za ovu se igru pripreme kartice različite veličine na kojima su napisana velika i mala tiskana slova. Kartice se magnetima pričvrste na ploču ili se postave na razna mjesta u prostoriji. Djeca stoje u sredini prostorije, a voditelj izgovara neki glas. Djeca trebaju doći do tog slova i dotaknuti ga. Igra se može igrati i tako da jedno po jedno dijete traži određeno slovo i dotiče ga, a i tako da, nakon početne upute, djeca jedna drugoj zadaju slovo koje treba dotaknuti.

JEZIČNI CILJEVI:

Prepoznavanje i uvježbavanje slova.
Slušna osviještenost.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

Vježba suradnje u skupini.

DOBNA SKUPINA:

6+

36. SPOJENE RIJEČI

Igra se igra tako da voditelj pripremi nekoliko jednostavnih rečenica koje izgovara tako da granice među riječima nisu onakve kakve bi trebale biti, nego

Ma lalis icat r čipo šumi. ili: Mala lisic atr čipo š umi.
Ipsilon celižu. ili: I psi lon celižu.

Djeca pažljivo slušaju, a potom trebaju pogoditi kako ispravno glasi rečenica i izgovoriti je.

Za početak se prva ili posljednja riječ u rečenici može rastaviti na slogove tako da djeci bude lakše "uhvatiti" smisao.

Napomena: Znatno je jednostavnije čuti rečenicu ako su riječi međusobno povezane tako da je zadržano rastavljanje na slogove.

JEZIČNI CILJEVI:

Poticanje slušne osviještenosti.
Rečenična analiza i sinteza.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

Vježba koncentracije.

DOBNA SKUPINA:

6+

Prilog 3

Jezična igra Igra inicijala

30. SLIČICE – PRIČICE

SREDSTVA: 4-10 kartica (ovisno o broju sudionika)
s ilustriranim dijelovima priče, trake
papira

Svako dijete koje sudjeluje u igri treba dobiti po jednu karticu na kojoj je prikazan dio priče. Djeca prvo promatraju kartice koje su dobila, a zatim svako pojedinačno zapisuje na traku papira nekoliko rečenica o tome što je prikazano na njegovoj kartici. Nakon što završe, voditelj ih poziva da pročitaju što su zapisali.

Na kraju se zapisani dijelovi lijepe na ploču ili pano pravilnim redoslijedom i na taj način se stvara priča.

JEZIČNI CILJEVI:

Sastavljanje dijelova priče u cjelinu.
Oblikovanje teksta.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

Poticanje suradnje.
Razvijanje logičkog mišljenja.

DOBNA SKUPINA:

8+

Prilog 5

14. SLIKOPRIČA

SREDSTVA: niz slika za slikopriču

Varijanta igre:

Treba pogoditi i sadržaj kutije.

Treba imati pripremljen niz slika od kojih se može sastaviti priča. Slike pomiješamo i ponudimo djeci da sami sastave slikopriču (u velikom formatu, tako da se stavi na pano i pokaže roditeljima). Nakon što su slike složene po redu, djeca ispod svake slike zapisuju po jednu rečenicu i tako stvaraju priču.

Igrati se može i tako da se zamijeni redoslijed jednom oblikovane priče (kako se priča mijenja?), ili tako da se počne pričati od kraja prema početku, ili tako da se umetne slika koja ne pripada toj priči itd. Cilj je pričati i zapisivati različite priče, a potom ih i pročitati.

JEZIČNI CILJEVI:

Vježba usmenog i pismenog izražavanja. Vježba čitanja.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

Poticanje suradnje u skupini.

DOBNA SKUPINA: 7+

Prilog 6

Jezična igra Izbaci uljeza

9. IZBACI ULJEZA

Varijanta igre:

Ova se igra može igrati i s manjom djecom koja još ne znaju čitati, i to na sljedeći način – pripreme se fotografije predmeta koji pripadaju nekoj značenjskoj skupini i nekih koji ne pripadaju. Potom se igra sve isto kao u izvornoj varijanti, samo što se umjesto napisanih riječi pričvrste na ploču ili postave na stol pripremljene fotografije koje djeca imenuju i izbacuju uljeza. Dakako, postoji i mogućnost da voditelj nacrtá na ploču predmete koji su u igri.

Varijanta igre 2:

Stvaralačka je varijanta da nakon nekoliko krugova odigranih na opisan način djeca sama sastavljaju skupove, bilo pisanjem riječi, bilo crtanjem.

Igra se tako da se na ploči oblikuje skup od napisanih riječi. Sve riječi pripadaju nekoj značenjskoj skupini (voće, povrće, igračke, dijelovi tijela, alati, prijevozna sredstva...) osim jedne, koja po značenju ne bi trebala pripadati tom skupu.

Zadatak djece je pročitati riječi i pronaći riječ koja ne pripada skupini, usmeno objasniti zašto ta riječ ne pripada i prekriziti je na ploči.

Igra se može nastaviti tako da pitamo djecu koje bi još riječi mogle biti napisane u tom skupu.

Npr.

kruh mlijeko jabuka grožđe cipela

lopta vlakić lutka stolica

JEZIČNI CILJEVI:

Značenjska analiza.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

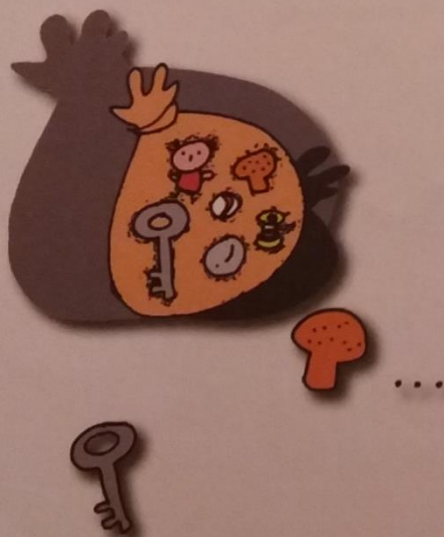
Uvježbavanje logičkog mišljenja.

DOBNA SKUPINA:

8+

31. PRIČA IZ VREĆICE

SREDSTVA: vrećica, ključić, kamenčić, lutkica, čep, konac ili drugi maleni predmeti.

U vrećicu stavimo različite predmete i započnemo pričati priču – npr. Jednoga dana dječak i djevojčica krenuli su šetati šumom. Pružamo vrećicu jednome djetetu, ono izvlači jedan predmet i nastavlja priču tako da taj predmet uključi u nju. Ako, na primjer, izvuče ključić, može reći: Našli su čarobni ključić.

Svako dijete izgovara po jednu rečenicu, a može izgovoriti i više rečenica ako mu treba za priču. Ako zapne, pomaže voditelj.

Ispričamo priču do kraja, a možemo je ponoviti, zapisati i pročitati, nacrtati, smisliti pjesmicu uz priču ili što drugo što skupina poželi.

Kad se igramo sa školskom djecom, u vrećicu možemo staviti i riječi ili rečenice, a ne predmete.

JEZIČNI CILJEVI:
Govorno izražavanje.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:
Poticanje i razvijanje mašte.

DOBNA SKUPINA: 5+

24. TAJANSTVENI PREDMET

SREDSTVA: 10 istih kutijica (npr. od "kinder-jaja"), kamenčići, 2 zvončića, riža, kovanice

Varijanta igre:

Djecu možemo na izražavanje potaknuti i vježbom zamišljanja. Vodimo ih, na primjer, na sljedeći način:

Ustanite s mjesta. Zamislite da ste na pješčanoj plaži. Rano je predvečerje i na plaži nema nikoga osim vas. Bosi ste i osjećate toplinu pijeska pod stopalima. Odjednom ugledate neki predmet koji je djelomično zakopan u pijesku. Razgrnete pijesak i uzmete predmet. Razgledavate ga sa svih strana. Vratite predmet gdje ste ga našli.

Vratimo se na mjesta. Što ste pronašli u pijesku?

Voditelj donese u skupinu neki naizgled običan predmet (kamen ili slično), no ne pokazuje ga djeci. Predmet treba biti toliko malen da se može držati u ruci.

Svi sjednu u krug i zatvore oči.

Voditelj započne igru tako da kaže kako je to tajanstveni predmet koji je do nas došao na tajanstven način. Zajedno ćemo ispričati priču o tom predmetu – kakav je, čiji je bio prije nego što je došao do nas, odakle je došao, po čemu je neobičan, što ćemo s njim... Predmet se dodaje iz ruke u ruku, i to tako da onaj koji ga drži u ruci (po mogućnosti stalno zatvorenih očiju) treba reći nešto o njemu.

Nakon što svatko kaže ponešto o tajanstvenom predmetu, možemo rad nastaviti na nekoliko načina i u manjim skupinama, npr. crtajući, stvarajući slikovnicu ili plakat o neobičnom predmetu.

JEZIČNI CILJEVI:

Bogaćenje rječnika. Rečenična sinteza i oblikovanje teksta.

SPOZNAJNI / ODGOJNI CILJEVI:

Poticanje i razvijanje mašte. Vježba zamišljanja i izražavanja.

DOBNA SKUPINA:

5+

11. LITERATURA

1. 200 logopedskih igara : zabavne igre i aktivnosti za razvoj govora / priredila Ilona Posokhova ; ilustrirao Aleksej Bannih. Zagreb : Planet Zoe, 2010.
2. Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika / Stjepan Babić. Zagreb : Nakladni zavod Globus, 2007.
3. Biti roditelj : model dijagnostičko-savjetodavnog praćenja ranoga dječjega razvoja i podrške obitelji s malom djecom. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, 2003.
4. Bežen, Ante (2008) *Znanost o poučavanju nastavnog predmeta*. Zagreb, Profil
5. *Hrvatski nacionalni obrazovni standard – Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006) Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
6. *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2010) Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
7. Pavličević-Franić, Dunja (2005) *Komunikacijom do gramatike*. Zagreb: Alfa
8. Peteh, M. i Duš, M. (1987), *Poslovice i zagonetke za najmlađe*. Zagreb: Školska knjiga.
9. Peti-Stantić, A. *Jezične igre za velike i male* / Anita Peti-Stantić, Vladimira Velički ; [ilustratorica Ivana Guljašević Kuman]. Zagreb : Alfa, 2008.
10. Petrović-Sočo, Biserka. *Dijete, odgajatelj i slikovnica : akcijsko istraživanje*. Zagreb : Alinea, 1997.
11. Posokhova, Ilona. *145 logopedskih igara : zabavne igre i aktivnosti za razvoj govora*. Zagreb : Planet Zoe, 2009.
12. Posokhova, I. *Razvoj govora i prevencija govornih poremećaja u djece : priručnik za roditelje*. Zagreb : Ostvarenje, 2008.
13. Posokhova, I. *Zabavan jezik u slikama i igrama*. Zagreb : Planet Zoe, 2009 .
14. Sizova, O. *Šest koraka u razvoju govora : program rada na razvoju govora i psihičkih funkcija uz pomoć logopdskih bajki* / Olga Sizova ; [ilustratorica Evgenija Stabenova ; prevela i uredila Ilona Posokhova]. Zagreb : Planet Zoe, 2010.
15. Težak, Stjepko (1996) *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*. Zagreb: Školska knjiga

16. Vizek-Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D. (2003) *Psihologija obrazovanja*. Zagreb: IEP d.o.o.
17. Vodopija, Irena (2006) *Dijete i jezik: od riječi do SMS-a*. Osijek: Matica hrvatska, Ogranak